

DE TRIBUNE

Redactieadres:
D. J. WIJNKOOP N. Prinsengracht, 10
Amsterdam.

SOC. DEM. WEEKBLAD

Administratieadres:
J. C. CETON, Wijtenbachstraat 13
Amsterdam.

• VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG. •

Abonnementsprijs bij vooruitbetaling 40 cent per 3 md. Buitenland 65 cent. Losse nummers 3 cent.

Onder Redactie van:

J. C. CETON, W. v. RAVESTEIJN Jr. en D. J. WIJNKOOP.

Advertentiën.

Per regel 10 cent
Bij abonnement speciaal tarief.

INHOUD: Het Vakvereenigings-Kongres in Hamburg. — De strijd in 1909. — Vakbeweging en Revolutie. — Nog eens: Eenige Misvattingen. — Gemeentelijk Mille-randisme in België. — „Onze” Koloniën. — Brieven uit België. VI. Over de Crisis. — Uit de Vakbeweging: Over Taktiek. — Feuilleton: Het Historisch Materialisme voor Arbeiders verklaard.

Het Vakvereenigingskongres in Hamburg.

Bij de geweldige kracht, die de Deutsche arbeiders in hun vakvereeningen ontwikkeld hebben, krijgen de vakvereenigingscongressen, die om de drie jaar plaats vinden, steeds grooter beteekenis. Ja, ze worden zoowel in de burgerlijke als in een deel onzer eigen pers als gelijkwaardig naast de partijcongressen gesteld. Hierbij wordt echter over het hoofd gezien, dat ze een geheel ander karakter dragen. Het moet toch al vreemd lijken, dat dezelfde arbeiders — in Duitschland zijn de leden der vakvereeningen tegelijk de socialistische arbeiders, de vurigste, vooraanstaande zijn in de partij-afdeelingen georganiseerd, de meeste alleen lezers onzer pers en sociaal-democratische kiezers — op hun vakcongressen andere opvattingen huldigen dan op hun partijcongressen; net alsof ze door 't aantrekken van een andere jas andere menschen worden. De arbeidersmassa komt echter alleen op de partijcongressen aan 't woord. Voor het partijcongres worden de afgevaardigden door de leden aangewezen en na behandeling van den beschrijvingsbrief met bepaalde opdrachten voorzien, na 't congres leggen ze in de ledenvergadering verantwoording af. De vakvereenigingscongressen zijn daarentegen bijeenkomsten van beambten der vakvereeningen, door de besturen aangewezen. Hun taak is, met elkaar over gemeenschappelijke belangen der vakvereeningen te beraadslagen, dus vooral organisatorisch van aard. Dat deze personen, vooraanstaand in de beweging, en gewend, voor de leden te behandelen en te besluiten, hier ook hun opvatting over allerlei taktische en principieele kwesties uiten, is verklaarbaar, maar kan natuurlijk niet als een uitspraak aangezien worden, die dezelfde waarde heeft als de uitspraak van een partijcongres. Waar in zulke tegenstrijdige besluiten een tegenstelling tusschen partij en vakvereening gezien wordt, is het in werkelijkheid een tegenstelling tusschen de meening der arbeidersmassa en die der vakvereenigingsbeambten. Dat deze laatste ook zooveel geldt, ligt ten eerste daaraan, dat zij natuurlijk in dezelfde mate als de partijredacteuren en propagandisten, die met hen polemiseren, als uitstekende voorvechters van het proletariaat gelden, wier meening meetellen mag, en ten tweede daaraan, dat een sterke minderheid bij de arbeiders en de woordvoerders der partij, de geheele revisionistische richting, met hen meegaat.

Het grootste deel van de besprekingen van het Hamburger congres was aan misstanden van het kapitalisme, de middelen ter verbetering, en de propaganda gewijd. Het referaat van Molkenbuhr over de gebrekkige achterlijkheid der sociale wetgeving in Duitschland met de demonstratieve lange toelichtingen had de beteekenis van een scherp protest tegen de politiek der bezittende klassen. De besprekingen over de dienstboden-organisatie, over het optreden van de arbeiderssecretariaten als rechtskundige zaakwaarnemers voor de rechtbanken en beroepsraden, over de staatsverzekering der beambten

in particulieren dienst, over de kost- en logiesdwang, over de arbeidsbeurzen waren alle een scherpe kritiek op de kapitalistische toestanden en de onverschilligheid of vijandigheid der regeerders tegenover elke verbetering. Daarbij kon van een toenadering tot de burgerlijke wereld — waarvan deze zoo graag droomt — geen sprake zijn.

Daarbij waren, om het zoo eens te noemen, de vakvereenigingsbestuurders zoo radikaal als de ergste „Marxist.”

De tegenstelling kwam bij een paar andere punten. Natuurlijk bij het Meifeest. De vakvereenigingsbestuurders vinden, dat het niet-werken op 1 Mei, met zijn nasleep van uitsluitingen, niet past in hun regelmatige oorlogvoering, den patroonsbonden welkome aanleiding tot optreden geeft, en daardoor hun kassen uitput. Zij zouden liefst met de arbeidsrust op 1 Mei geheel breken. Zij zien daarbij voorbij de geweldige propagandistische kracht, die van de Meidemonstratie uitgaat. Hun nuchtere geest voelt niets mee van wat de massa der arbeiders drijft, op dien dag te getuigen en te protesteeren tegen de kapitalistische uitbuiting. Zij hebben in dat punt de massa niet achter zich, maar doen ijverig hun best, hun leden tot de nuchtere opvatting op te voeren, die alleen het oogenblikkelijke materiele ziet. Vooral verzetten zij er zich beslist tegen, dat de offers der Mei-demonstraties ten laste van de vakvereenigingskassen zouden komen. Met het partijbestuur had de General Commission (het bestuur der vakvereenigingsfederatie) kort voor 1 Mei een regeling gemaakt, die het steunen der uitgesloten aan plaatselijke collectes overliet. Deze regeling had in de partij bijna geen goedkeuring gevonden; de meesten beschouwden haar als een manier, de arbeidsrust op 1 Mei den nek om te draaien. Het Hamburger congres keurde deze regeling goed, doch kon toch niet laten er bij te voegen, dat die beide hoge colleges nog eens over een betere regeling moesten overleggen. Deze kwestie kan natuurlijk nooit van de baan raken, omdat de beide tegenover elkaar staande tendensen beide in de werkelijkheid wortelen.

Een tweede punt, dat nog heel wat discussie zal uitlokken, betreft de organisatie der jeugd. In Duitschland bestond een Zuid-duitsche jonge garde, in den geest der Belgische en Nederlandsche beweging, en in Noord-Duitschland, waar de Pruisische en de Saksische wet de politieke actie der jeugd bemoeilijkten, een bijzondere bond van jonge arbeiders, die den strijd tegen de leerlinguitbuiting voerde en voor ontwikkeling trachtte te werken. De nieuwe, door de liberalen er door gehaalde rijksvereenigingswet, brengt voor heel Duitschland de Noordduitsche wet, en verbiedt alle deelname der jeugd aan politiek. Het lag nu voor de hand, dat de Zuid-duitsche vereeniging de noordelijke organisatievorm aannam; in plaats daarvan ontbond zij zich geheel. Tegelijk werd bekend, dat P. B. en G. C. (General Commission) te zamen een motie hadden aangenomen die op het as. partijcongres te Nürnberg behandeld zal worden, waarin uitgesproken werd, dat een jeugd-organisatie niet noodig is en partij en vakbewegingsamen de ontwikkeling der jeugd ter hand zullen nemen. In een paar artikelen van den voorzitter der G. C. Legien en van Robert Schmidt, was te zien, dat de vakvereenigingsleiders al lang een hekel hadden aan den geest, die in de jeugd-organisaties heerschte; met wat spot over geestdriftige moties, die deze aangenomen hadden, verklaarden zij, dat het gevaarlijk

voor de eenheid der arbeidersbeweging was, als die onrijpe kinderen zelf vereeniginkje speelden; dat al die geleerdheid niet goed voor hen was, en dat ze liever turnen moesten. Deze poging, de jeugdorganisatie te nekken, gaat dus van de vakvereenigingsleiders uit, die op het P. B. grooten invloed hebben gekregen. In de partij vond zij niet dadelijk veel weerstand; bij vele arbeiders zit nog dat idee: wat willen die kwajongens ook al meepraten en zelf een meening hebben? In Hamburg vonden op een paar na al de vergaderden het best, nadat Robert Schmidt zijn referaat gehouden had. *Maar in de partij is de tegenstand aan 't groeien*, zooals uit de persstemmen over 't Hamburger congres bleek. Het is te hopen, dat in de partij de overtuiging, dat de socialistische ontwikkeling der jonge arbeiders en de strijd tegen kindereexploitatie alleen goed door medewerking van een **zelfstaddige jeugd-organisatie** kan geschieden, zoo krachtig zal doordringen, dat het plan der vakvereenigingsleiders schipbreuk zal lijden.

A. P.

De strijd in 1909.

Het balletje, door de Unie-liberalen geworpen, wordt door de vrijzinnig-democraten natuurlijk niet opgevangen.

Een democratische partij? Zoo dom niet, schreef de gepatenteerde vrijzinnig-democraat V. D. in de Arnheemsche Courant, wat zou er dan van de vrijzinnige democratie terecht komen? Inderdaad: dat de vrijzinnige heeren van diverse pluimage *bij eerste stemming* fier hunne banier zullen ontplooien, is voor hen een kwestie van te zijn of niet te zijn. De vraag, **waar het op aankomt**, wat betreft de werkelijk democratische houding in 1909 en steeds, is deze: **Zult gij uw houding laten bepalen door de kiesrecht-kwestie en door niets anders, ja of neen?** En dan weten wij al van te voren wat er gebeuren zal: de heeren vrijzinnige democraten zullen het kiesrecht in den steek laten, zooals zij het in 1905 en in 1907 in den steek hebben gelaten.

V. D. zegt het nu reeds: bij herstemming, wel dan steunen wij natuurlijk de conservatief liberalen, want *alles* is beter dan een kerkelijke coalitie, die den moed mist, zich conservatief te noemen. De heeren zeggen het nu reeds, dat ze als bijwagen van de groote liberale partij willen dienen. Wie zal het hun kwalijk nemen, als zij dan ook zoo doen en de democratie in den hoek trappen?

v. R.

Vakbeweging en Revolutie.

Uit Finland en uit Rusland komen opnieuw de berichten, waaruit dit eens weder onweersprekelijk blijkt, dat het de *strijd* is, en allèen de strijd, die de Vakbeweging een groote vlucht kan doen nemen. In een ander artikel in dit nummer toont een arbeider aan, hoe ook in elke *bestaande* vakvereening het alleen maar de strijd zelve is, die de organisatie doet groeien. Ook houdt zich dit nummer van De Tribune bezig met de rustig of liever rusteloos groeiende Deutsche vakbeweging. Maar die Deutsche vakbeweging neemt niets weg van onze overtuiging, neen zij bevestigt ons juist in de meening, dat ook in Duitschland groote groepen van arbeiders door een, zich trouwens reeds langzaam ontwikkelende catastrofe, eerst zullen worden gesleurd in de vak- zoowel als de politieke arbeidersbeweging. Als men alleen maar let op de groote groepen van

huisarbeiders, kleerenmakers, spoorwegpersoneel, postbedienden, rijks- en gemeentewerklieden, en vooral op de landarbeiders, dan weet men dat alleen een revolutionaire beweging, en niet enkel de „normale loop der dingen” deze arbeiders in Duitsland eerst in beweging zal brengen. De reeds weken aanhoudende strijd der landarbeiders in Italië bijv. met zijn massale stakingen en het beestachtige optreden van de „radikale” bourgeoisie wijst duidelijk op het revolutionaire, dat bij de scherper en scherper wordende onverzoonlijke tegenstellingen juist ook op het land, elken strijd dezer arbeiders tot een politieke catastrofe maakt niet alleen, maar dien strijd ook eerst in een algemeen revolutionaire beweging zal doen slagen, een beweging natuurlijk, niet zoo maar uit den grond te stampen maar juist onvermijdelijk uit en door den klassenstrijd voortkomend.

Ingevolge de Russische Revolutie zagen we niet alleen de politieke bewegingen in Duitsland, Oostenrijk, Skandinavië, Turkije, Perzië, Indië en China eerst opkomen of zich op revolutionaire wijze verlevendigen, maar ook de vakbeweging in Finland en in betrekkelijk zoo achterlijke landen als Bosnië en de Herzegowina (tusschen Turkije en Oostenrijk in gelegen) kreeg van de Russische beweging een machtingen stoot. In Bosnië en de Herzegowina bijv. begon de vakbeweging eerst in de zomer van 1905, tegelijkertijd met de opkomst dus van de Russische vakorganisatie. En in Mei van het volgende jaar vielen reeds de eerste slachtoffers voor die vakbeweging, tengevolge van het optreden der politie bij de Meibetooging te Serajewo, de hoofdstad van Bosnië. Maar het bloedbad werd ook daar gevolgd door algemeene stakingen in het gansche land, die drie dagen duurden en die door de regeering alleen beëindigd konden worden door het afkondigen van een algemeen pardon, van volledige vrijheid van vergadering en vereeniging, en door het goedkeuren der bestaande vakverenigingen. In Januari 1907, dus ruim 1 jaar na het begin van de beweging, kon dan ook het eerste vakverenigings-kongres reeds op 3800 georganiseerde vakarbeiders wijzen. Het tweede kongres in Juni van dit jaar kon door het reaktionair optreden van de regeering niet langer dan 1½ uur gehouden worden, maar uit strijd geboren zal ook deze vakbeweging ondanks regeering en bourgeoisie door en in den strijd haar weg vinden.

Men zal toch, dunkt ons, in onze kringen niet willen beweren, dat de strijd en zijn voorloopige resultaten in Rusland en nu weer in Bosnië daarom van geen betekenis zouden zijn, omdat de resultaten slechts voorloopig waren en voor een deel weer verloren gingen.

Dan zouden we moeten konkludeeren, dat bijv. de door den A. N. D. B. behaalde voordeelen weinig beteekenden, omdat de diamantbewerker zich ten slotte toch weer loonsverlaging moesten laten welgevallen. Neen, zoolang de macht blijft bij het kapitaal en de kapitalistische produktiewijze blijft gehandhaafd, zal dit steeds weer gebeuren. Maar het blijvende voordeel van de gansche beweging is juist dit *inzicht*, en de daardoor sterker wordende overtuiging dat men de politieke macht van het kapitaal moet bestrijden en overwinnen, om voor de socialistische produktiewijze den weg te effenen. Het blijvende voordeel is dus het inzicht dat de arbeiders zich sterker organiseren moeten en sterker strijden tegen het kapitalisme. En deze overtuiging zal zich nu wel bij de Diamantbewerker en bij de andere door de crisis getroffen arbeiders zoo goed vast zetten, als ze zich bij de Bosnische of Finsche, Poolsche of Russische arbeiders door den al of niet gunstig verlopen strijd heeft gevestigd.

FEUILLETON.

Het Historisch Materialisme voor arbeiders verklaard,
door H. GORTER.

16

(Slot.)

Want, is het niet? de techniek drijft de arbeidersklasse naar de macht. Zij maakt de proletarische klasse talrijk als het zand aan zee, zij organiseert ze, zij dringt ze tot strijd, zij maakt ze geestelijk, moreel en stoffelijk de machtigste klasse. De oude productieverhoudingen, het privaatsbezit, zijn te eng voor den modernen arbeid, die arbeid is maatschappelijk geworden, zij kan slechts worden uitgeoefend en zich vol ontplooiën in maatschappelijk bezit. De techniek ingeëngd in overblijvend kleinbedrijf, in maatschappijen op aandeelen, en trusts, eischt gemeenschappelijk bezit om haar vlerken overal ongehinderd uit te slaan. Zij wil niet meer kunstmatig, nu eens opgejaagd, dan weer ingeperkt worden. En daarom zullen de arbeiders ten slotte de techniek en de productieverhoudingen zoo inrichten, als zij willen, omdat zij door de techniek de machtigste klasse worden, en willen, wat de techniek eischt.

Maar daarom zijn ook de ideeën der arbeiders, die daarop berusten, voor zoover zij daarop berusten, alle waar. Want, niet waar? wanneer zij van de werkelijkheid gelijk krijgen en het bezit der productiemiddelen wordt gemeenschappelijk, dan zijn ook al

Eerst voor 2 jaar, dus na het begin van de Russische Revolutie, hebben de Finsche arbeiders een Vakverbond weten te vormen, waarbij 20 vakbonden zich aansloten. Bij een tiental vakbonden is de aansluiting thans slechts een kwestie van tijd. Van de bijna 108000 Finsche industrie-arbeiders zijn er nu 35000, dus één derde georganiseerd, waarvan 25½ duizend bij het Vakverbond zijn aangesloten. Niet enkel of zelfs voornl. de rustige propaganda van een Vakverbond, maar de strijd zelf heeft deze schoone resultaten voor de vakbeweging daar gebracht. Het was de roerige tijd voor en na het begin van de Russische Revolutie, het waren de massale politieke stakingen en de strijd voor het Algemeen Kiesrecht, het waren de roerige verkiezings-tijden in het begin van 1906 en 1907, en het optreden van de Sociaaldemocratie in de Volksvertegenwoordiging en daarbuiten bij en na haar oplossing, die den arbeiders het klasse-inzicht en der vakbeweging haar leden bracht.

En van de Russische arbeiders weten we thans wel, dat de economische overwinningen, die zij in de revolutiejaren hebben behaald, hun veelal (behalve in Petersburg en in de Kaukasus) zijn ontroofd, niet alleen door het vernietigen van vele organisaties maar door de ellende van de economische crisis en het duurder worden van de levensmiddelen. Maar is er daarom nog iemand, die aan den enormen invloed van de Russische Revolutie voor de vak- en de politieke beweging durft twijfelen? Hij leze de officiële stakingscijfers voor het jaar 1905 in Rusland. Zoover het bekend is geworden bij de statistiek hebben 2,700000, dus bijna 2½ miljoen arbeiders aan de revolutionaire stakingen in 1905 deelgenomen, ongerekend nog de massa landarbeiders. Gemiddeld heeft elk dier arbeiders acht à negen dagen gestaakt. Door elkaar staakten in elk der meer dan 13000 bedrijven, waarin de arbeid werd neergelegd, ruim twee honderd arbeiders. Al droeg de meerderheid van de stakingen een politiek karakter, eindigden toch meer dan drie kwart van alle economische stakingen met een volledige of gedeeltelijke overwinning van de arbeiders.

Dit alles is Russisch regeerings-officieel, voor zoover het bij de statistiek bekend werd en sluit de landarbeiders uit. Overdrijven we dan, als we onderstellen dat van de 12 à 13 miljoen arbeiders in het Russische Rijk, waarvan 7 à 8 miljoen in industrie, mijnbouw, handel en verkeer werkzaam zijn, één derde tot de helft aan de beweging van 1905 deelnam? Bedenken we dat de over-, overgrootte meerderheid voor het eerst in zijn leven in den strijd kwam; bedenken wij vooral, (wij die door de statistiek van telkens weer honderduizenden stakers in West-Europa wat ongevoelig zijn geworden op dit punt) wat het zeggen wil dat staken voor die arbeiders, te staken nl. voor het eerst . . . in Rusland, dan mag niemand onzer meer de onberekenbare invloed van het revolutiejaar 1905 door het optellen van het verlorene nadien wegcijferen.

In 1905 is in Rusland gewonnen, dat wellicht de kleine helft van het Russische proletariaat in verzet kwam tegen de patroons en tot het eerste inzicht in den strijd tegen het kapitaal. Dat eerste verzet is van onberekenbaar nut voor de Vakbeweging en het inzicht voor het Socialisme. WP.

hun ideeën over Recht, die dat bedoelen, voor zoover zij dat bedoelen, juist, en die van hun tegenstanders, die dat niet willen, onjuist. Dan, als grond en machines allen behooren, dan is dit recht dat het zoo is, en de opvatting van hen, die dat wilden bleek waar, en naar mate de werkelijkheid al meer en meer dien toestand nadert, des te meer waar en juist is de idee over Recht van het proletariaat. En des te valscher, in strijd met de werkelijkheid, die hunner tegenstanders. En even-zoo is het met hun Politiek gesteld. Als de arbeidersklasse door de techniek de sterkste in aantal, in organisatie, in materiele kracht moet worden, dan is haar opvatting van politiek, die dat zelfde wil (door goede arbeidswetten b.v.), ook waar, en die van hen, die zich daartegen verzetten valsch.

Waarheid is immers de overeenstemming van de gedachte met de werkelijkheid.

Als het socialisme der arbeidersklasse een eisch is van de techniek, als zonder dat de productie tot een stilstand of verrotting moet komen, dan is ook de zedelijkheid van het proletariaat, voor zoover zij op dat doel betrekking heeft, de juiste. Bij voorbeeld: de klassehaat tegen de kapitalisten, de klasseliefde voor de arbeiders, het stellen van de arbeidersbelangen boven het huiselijk leven, enz. enz.

Als de arbeidersklasse gelijk heeft en het socialisme komt alleen door de maatschappelijke ontwikkeling der productiekrachten, als de natuurkrachten en de maatschappelijke krachten door de arbeidersklasse begrepen worden, dan heeft zij gelijk geen boven-natuur meer te erkennen, waarvoor dan immers alle

Nog eens: eenige misvattingen.

Wij moeten nog even ingaan op wat Enka in het orgaan der Christen-socialisten aanvoert tegen onze opvattingen, de sociaal-democratische, inzake de Christelijke school („Opwaarts” van 26 Juni). Enka vindt, dat het zoo moeilijk is, wanneer men van verschillende principes uitgaat, elkaars redeneering te naderen of zelfs te verstaan en te waardeeren.

Wij antwoorden daarop, dat dit moeilijk moge zijn voor haar en haar geestverwanten, die uitgaan van een, gelijk zij het noemt, supra-historisch weten, d. w. z. het weten, dat er een boven het historisch gebeuren verheven vaste grond is, namelijk het geloof. Maar voor ons, die weten, dat de maatschappij en al het maatschappelijk gebeuren zich volgens vaste wetten ontwikkelt, zijn ook hare opvattingen gemakkelijk te doorgronden.

Enka weet blijkbaar niet, wat wij bedoelen, wanneer wij spreken van een ideologische beschouwingwijze. Deze is niet, zooals zij meent, „een beschouwingwijze, die haar sterkte zoekt in geloof boven bewijs, in aanvaarden boven afleiden, die zich uit verschillende ideeën allerlei onvaste voorstellingen vormt en dan deze fondamentlooze voorstellingen voor vaststaande waarheden houdt en uitgeeft.” Een ideologische beschouwingwijze is die, welke de denkbeelden losmaakt van de maatschappelijke werkelijkheid, waarin zij ontstaan.

„De ideeën vallen niet uit de lucht, ja meer, zij ontstaan, als alle andere producten van het mensche-lijke handelen in gegeven omstandigheden op een bepaald tijdstip, door den drang van bepaalde behoeften, door herhaalde pogingen om aan die behoeften te voldoen en door het ontdekken van die of die bepaalde bewijsmiddelen, die als 't ware de werktuigen zijn, waardoor ze geproduceerd en uitgewerkt worden. Zelfs de ideeën veronderstellen een terrein van maatschappelijke voorwaarden, hebben haar techniek: het denken is ook een vorm van arbeid. Wanneer men de denkbeelden of het denken losmaakt van de voorwaarden en de omgeving, waarin zij ontstaan zijn en zich ontwikkeld hebben, dan ontleent men hun karakter (natuur) en betekenis.”

Met deze woorden karakteriseert een der beste theoretici van het historisch-materialisme, Antonio Labriola, de ideologische denkwijze, die wij bij Euka en alle socialistischen, die niet het historisch-materialisme hebben aanvaard, aantreffen.

Bij de zaak, die ons bezig houdt, hebben wij dit gezegd: de Christelijke school, die wezenlijk bestaat en historisch is geworden, is een klasse-instrument ter handhaving van de burgerlijke maatschappij.

Eerst was zij een instrument, waarvan zich de anti-revolutionaire partij, die van den beginne af een reactionnaire partij was, omvattende verschillende klassen, die vijandig stonden tegenover de heerschen-de liberale bourgeoisie, bediende om de clericale levensbeschouwing te propageeren onder kleine burgerij, boeren, arbeiders, kortom het volk. Als Euka de geschiedenis der Christelijke school kent, moet zij dit toegeven. Over het karakter der A. R. Partij kan zij

grond verdwenen is, en dan zijn al haar tegenstanders die nog godsdienst aanhangen, bevangen in bijgeloof.

En zoo is het op elk gebied: de ontwikkeling der techniek maakt een klasse niet alleen stoffelijk opgaand en ondergaand, maar ook geestelijk. Wanneer de verhoudingen, die een klasse wil, de werkelijke worden, dan worden ook hare gedachten, waarmee zij ze wil, waar. Geen wonder, de gedachte is immers slechts de theorie, de beschouwing, de in een algemeen begrip samenvatting der werkelijkheid.

En daarom is het dus, dat wij dit historisch materialisme aan de arbeiders moeten duidelijk maken met al de kracht, die in ons is. In den geest van het proletariaat moet de Kracht der Waarheid leven.

c. De kracht van het Individu.

En deze laatste opmerking brengt ons van zelf tot een goed einde: In den geest van den Arbeider moet de kracht der Waarheid leven.

O zeker, de techniek drijft naar het socialisme. Wij worden door de techniek naar het socialisme gestuurd. Wij maken de geschiedenis niet uit vrijen wil.

„De arbeid wordt maatschappelijk”, „De productieverhoudingen moeten socialistisch worden.” „De eigendomsverhoudingen eischen vermaatschappelijking.”

Zeker, zeker. De maatschappelijke materie is machtiger dan de geest van het individu. Het individu moet volgen, waarheen zij leiden.

Maar — techniek is samengesteld uit machines en

Kapitaal en Arbeid in Nederland van Mevr. Roland Holst nalezen. Later nu, hoe langer hoe meer, wordt de Christelijke school ook voor de eigenlijke bourgeoisie een klasse-instrument. Haar opmerking, dat de Christenen toch overal en te allen tijde Christelijk onderwijs voor hun kinderen hebben verlangd, zou doen vermoeden, dat zij het onderscheid tusschen de algemeene volksschool bv. uit den tijd van Willem I en de „Christelijke school” niet kent, bij gevolg ook niet de geschiedenis dier school.

Ideologisch is het, zich een Christelijke school te denken, waar de fundamentele geloofswaarheden zouden worden geleerd en tegelijkertijd het kapitalisme bv. zou worden bestreden. Ideologisch is dit, ten eerste, omdat de christelijke school, die bestaat en zich uitbreidt, die groeit en zich ontwikkelt, het christendom leert als middel om het bestaande te verdedigen. 1) Dit is haar raison d'être (reden van bestaan). Ideologisch is dit verder, omdat de fundamentele geloofswaarheden van het christendom ideologieën, ideologische uitdrukkingen zijn van een maatschappelijke orde, die gebaseerd is op klassenverschil, uitbuiting en ongelijkheid, van een maatschappelijke orde m. a. w. zooals zij bestaan heeft sinds het ontstaan van het Christendom.

1) Niet, tusschen haakjes, omdat een clericale bent, zooals Linka zich uitdrukt, eigen en klasse-voordeel najaagt. De rechtchapenheid der voorstanders van een clericale school hebben wij nooit in twijfel getrokken en Dr. Kuyper is voor ons even goed een „levend” Christen, als welke ethische dominé ook. Wij beschouwen de anti-revolutionairen zelfs als voorbeeldige Christenen.

Gemeentelijk Millerandisme 1) in België.

In een groot aantal Belgische steden, waar de Sociaal-democraten in den Raad niet in de meerderheid zijn, hebben zij in ruil voor den steun die zij aan het liberale kollege van Schepenen (B. en W.) gaven, een of meer zetels in dat kollege verkregen. Het ligt voor de hand, dat deze taktiek reeds daarom heelemaal verkeerd is, omdat zij de sociaaldemocratische raadsleden bij alle belangrijke kwesties verplicht, het liberale kollege van Schepenen te ondersteunen, ook wanneer de belangen van de arbeiders het tegendeel eischen. Onlangs is dan ook in Antwerpen, Brussel en Schaerbeek bekeken, tot welke gevaarlijke consequenties dit in de praktijk kan leiden. In Antwerpen hadden de drie Socialisten, die in den 39 leden tellenden Raad zitten, zonder de Partij hoegenaamd erin te kennen, met de liberalen een schriftelijk verdrag gesloten en ondertekend, waardoor één plaats in het kollege van Schepenen aan de Socialisten zou worden overgelaten, op voorwaarde dat dezen zich verbonden het kollege van Schepenen bij alle belangrijke stemmingen te ondersteunen. Dit gaf in de afdeling van de Partij aanleiding tot heftige uiteenzettingen, ten gevolge waarvan een aantal partijgenooten uit de Partij trad. Dezen hebben aan den Centralen Raad van de Partij een gedrukt protest gezonden, waarin zij tegen den leider van de Raadsfractie, Terwagne, sommigen mischien bekend uit de zgn. Sozialistische Monatshefte, zeer ernstige beschuldigingen uitspraken. Totnogtoe heeft de Centrale Raad echter in deze zaak nog niets beslist.

In Brussel, en ook in de groote Brusselsche voorstad Schaerbeek, heeft een socialist zitting in het liberale kollege van schepenen. In Brussel is het Advokaat Grimard — hij beheert de financiën — wiens schandelijk optreden in het proces tegen zijn cliënt Marquet, bezitter van een speelhol in Ostende, onlangs door den Centralen Raad van de Partij behoorlijk werd gebrandmerkt. Hoever deze partijgenoot, sinds hij lid van het kollege van schepenen is, zich van de Partij vervreemd heeft, bleek

menschen. Arbeid is menschenhanden en menschenhersen en menschenhart bezig aan productie. Eigendomsverhoudingen zijn verhoudingen van eigenaars en niet-eigenaars.

Nog eens: het proces is een levend proces. De maatschappelijke macht, die ons stuwt is geen dood fatum, geen logge klomp materie. Het is de maatschappij, een levende kracht.

En dus, ja, wij moeten wel gaan in de richting, die zij gaat. Het arbeidsproces stuwt ons in een richting, die wij niet zelf bepalen. Wij maken de geschiedenis niet uit vrijen wil.

Maar wij maken ze.

Gij, arbeiders zijt niet door het blinde noodlot, maar door de levende maatschappij bestemd om het socialisme te maken.

Gij, als klasse, kunt niet anders. Gij moet hooger loon willen en gelukkiger leven en meer rust. Gij moet u organiseren. Gij moet den staat bevechten, gij moet de politieke macht veroveren, gij moet overwinnen. De productie, de levende Arbeid wil het.

Maar hangt het dan niet ook van u persoonlijk af, hoe snel, hoe goed, hoe juist dat gaat? Is het niet juist omdat gij, levende macht, dat doen moet, dat het van u levend individu, levende man, levende vrouw, levend kind, afhangt, — niet dat, — maar hoe het zal gaan?

Het hangt van uw lichaam en uw geest af.

Lichamelijk krachtige, geestelijk sterke proletariërs

dezer dagen uit het volgende geval. In de voorlaatste Raadsvergadering gedroeg de liberale Opper-Burgemeester bij een discussie over de concessies van de Tramweg-Maatschappij zich als Voorzitter zóó partijdig, dat onze partijgenooten tezamen met de links-liberalen onder protest de zitting verlieten. Grimard bleef echter rustig zitten en keurde het optreden van den Opper-Burgemeester uitdrukkelijk goed.

Nog erger ging het in Schaerbeek toe, waar Bertrand eveneens de financiën — die een „socialistische” specialiteit schijnen te zijn! — van het liberale kollege van schepenen beheert. Daar deed onze fractie onlangs het voorstel, het minimumloon voor gemeentewerklieden op 3 franc per dag vast te stellen. Bertrand bestreed het voorstel, omdat verwezenlijking ervan de stedelijke financiën al te zeer zou aangrijpen en omdat de loonen van de gemeente-werklieden die van de particuliere bedrijven dan al te zeer zouden overtreffen! Hij gaf eerst toe, toen hij zag, dat ook van burgerlijke zijde een meerderheid voor het voorstel te krijgen was. Het nut, dat de arbeiders van het deelnemen hunner afgevaardigden in zulke burgerlijke stadsbesturen hebben, werd hierdoor echter duidelijk genoeg gedemonstreerd.

Dergelijke en nog fraaiere bijzonderheden zou men, om het Belgische gemeentelijke Millerandisme 1) te karakteriseren, bij dozijnen kunnen aanvoeren. Het is evenwel te vreezen, dat nog veel meer en erger ervaringen van deze soort noodig zullen zijn, voordat er onder onze Belgische partijgenooten een meerderheid komt om aan deze verkeerdheden een einde te maken. Op het oogenblik is er geen uitzicht, dat dit gebeurt, want deze gemeentelijke praktijken passen helaas maar al te goed in het raam van de tegenwoordige politiek van de Arbeiders-Partij in België.

L. V. Z.

1) Millerandisme = deelnemen van een socialist aan regering of bestuur, zonder dat de Sociaaldemocratie in het betreffende Parlement of in den Raad de meerderheid, dus de macht heeft. De afvallige socialist Millerand was een der eersten, die zich hiertoe leende. Vandaar de naam.

„Onze” koloniën.

De sociaal-democratische woordvoerders van het proletariaat in de Europeesche staten die overzeesche bezittingen (die wij hier heel oneigenlijk koloniën noemen) er op na houden, zijn het niet altijd eens over de mate van verantwoordelijkheid, welke het proletariaat ten aanzien van de naturellen-bevolking van die bezittingen op zich moet nemen. Even gemakkelijk als het is, b.v. te zeggen: het Nederlandsche proletariaat heeft geen verantwoordelijkheid hoegenaamd in dezen, even gemakkelijk is het te zeggen, dat het Proletariaat, als gedeelte van het Volk van Nederland, tegenover Indië een eereschuld heeft te delgen. Een niet-socialistisch proletariaat, dat alleen narekent, in hoeverre het belang heeft, als loon-trekkers, bij den bloei van het kapitalisme in Indië, zou, gezien de zoo juiste uiteenzettingen van partijgenoot Van Kol, omtrent het bijna ontbreken van *direct* belang van de arbeiders bij „onze” Koloniën, kunnen zeggen, dat het weinig of niet zich om Indië te bekommeren heeft, zooals dan ook het niet-bewuste gedeelte van ons proletariaat zich inderdaad in het geheel niet om Indië bekommert. En het andere antwoord klinkt uitstekend in den mond van de honderd-en-èèn humaniteitszendingen, die „hun stem verheffen” ten gunste van alles „wat liefelijk is en welluidt”, en tegen alles, dat op andere manier wreed is dan zij in hun omgeving aan wreedheid gewoon zijn geworden. Wanneer die humaniteit niet is ontsproten aan een wel-begrepen samenhoorigheid van de uitgebuiten in alle windstreken van de wereld, loopen die humaniteitszendingen gevaar de krachtigste pioniers te worden voor

zullen beter het heerlijkste grootste wat de wereld ooit zag, doen, dan zwakke.

Maar lichamelijk kunt gij onder het verdoemde kapitalisme nooit heel sterk en welvarend worden.

Geestelijk wel. Gij kunt de macht en de kracht der Waarheid, der Socialistische Maatschappelijke Waarheid volop, ten einde toe, in uw geest opnemen. Ook al is uw lichaam niet zoo heel krachtig.

Het is met den geest een eigenaardig ding. Het maatschappelijk zijn overheerscht hem, zóó, dat hij laf, loom, doodop, kan worden, geen eigen beweging haast meer heeft.

Maar laat de techniek hem wekken, laat zij hem aan den horizon een lichtvlek laten zien, een geluk, een doel. Laat het maatschappelijk zijn aan een klasse de overwinning wijzen. Dan wordt de geest van het lid dier klasse een ding, dat zich in beweging stelt, dan ontvlamt hij, dan vliegt hij, dan gaat hij leven, streven, werken, dan wordt het waarheid, dat de geest het lichaam beheerscht. Dan wordt de geest meer dan het lichaam, het lichaam zwak, slecht gevoed, zonder werk, arm aan bloed, zonder verdienste, in duizend nooden en zorgen, maar de geest machtig, de geest vrij.

Arbeider, dit is tegen u gezegd. uw geest kan nu, onder het kapitalisme vrij worden. Het productieproces kan u, nu reeds, geestelijk vrij maken. Gij kunt u van het geestelijk slavenjuk der bourgeoisie bevrijden. Het historisch materialisme leert u den samenhang van natuur en mensch. Het leert u dat de tijd nabij is, waarin de menschheid de natuur en zich

de vrouw noch kind sparende uitpersings-wellust der Europeesche bourgeoisie. Menig partijgenoot in Engeland en Duitschland, luisterend naar Bernstein of Blatchford, kan daar nu een woordje over meepraten.

Onze Hollandsche partijgenooten hebben zich nog maar weinig rekenschap gegeven van de redenen, waarom het noodzakelijk is dat zij met al hun kracht er voor zorgen, dat „hun bruine broeders” stevige, onbevooroordeelde, nuchter oordeelende, scherp-schouwende verdedigers vinden in ons Parlement. Hun verantwoordelijkheid voor die broeders is groot, maar het is een verantwoordelijkheid, die op hun drukt in de eerste plaats, omdat zij socialisten zijn, werkend voor de komst van het socialisme, dat eerst dan volledig de wereld kan beheerschen, als ook de bewoners der overzeesche win-gewesten er deel aan hebben, 1) en die verder bijzonder zwaar op hen drukt, omdat zij Nederlanders zijn. Dat onze Partij, meer dan ieder andere zuster-partij in het buitenland, zich bemoeit met de koloniale kwestie, is niet, omdat de partijgenooten in het algemeen zich zoo sterk van die verantwoordelijkheid bewust zijn, doch vooral door het feit, dat van die partij lid is Van Kol, en niet alleen lid, maar afgevaardigde in het Parlement. Hadden wij geen Indische specialiteit in onze fractie, waarschijnlijk zou het ons dan gaan als de socialistische kamer-fractie van Engeland (waarvan Hyndman nog steeds geen deel uitmaakt), die op werkelijk schandelijke wijze de belangen van haar Indië verwaarloost.

De onverschilligheid van het Nederlandsche proletariaat voor de belangen van het Indische proletariaat, en van allen in Indië, die op gewelddadige wijze tot proletariërs en paupers worden gemaakt, is reeds verklaard uit het door partijgenoot Van Kol naar voren geschoven feit, dat het zoo weinig direct belang heeft bij de uitbuiting van Indië. Wij zouden verder kunnen gaan, en zeggen, dat, in beperkt oeconomischen zin, ook de Nederlandsche middelklasse weinig direct belang heeft bij zulke uitbuiting. Maar overzeesche bezittingen als „onze” Oost hebben niet alleen groote beteekenis als terrein voor directe en meest brutale roofbouw op der inboorlingen arbeidskracht en der inboorlingen grond, doch ook, en dit voor wijderen kring, als een paradijs voor een wijdvertakte bureaucratie. Als het Nederlandsche volk, — met welken term natuurlijk bedoeld wordt dat gedeelte der Nederlanders, dat zich op z'n Zondagsch aankleedt als de koningin in de stad komt, het fatsoenlijke gedeelte dus, de gunstelingen van Charles, die in het Handelsblad in gloeiende taal de Nederlandsche kruideniers bezingt, — als dit Volk spreekt van „Onze Oost”, dan denkt het aan de vele en vette baantjes, die er te vinden zijn voor de Hope des Vaderlands. Er zijn mooie salarissen te halen voor zontjes en neefjes en vriendjes in duizend-en-èèn heel of half officiële betrekkingen. Dat is natuurlijk ook een soort van roofbouw, maar het is fatsoenlijke roofbouw, veel fatsoenlijker dan het dood-werken en dood-martelen van plantage- en mijn-koelies. Daarom verheugen zich de heer Van Deventer en de heer Fock (en de heer Thomson!), die niet zoo hevig betrokken zijn bij den Javanen-moordenden roofbouw, in een gunstiger reputatie bij de fatsoenlijke menschen dan b.v. de heer Koelie Cremer.

1) Het Internationaal Socialisten- en Vakvereenigings-Kongres van Stuttgart in 1907 besloot dan ook zijn resolutie omtrent de „Kolonien”, zooals men weet, met de woorden: dat de soc. afgevaardigden met alle hun ten dienste staande middelen moeten medewerken aan de ontwikkeling van de onafhankelijkheid der inboorlingen.

zelf beheerschen zal. Het leert u, dat gij geroepen zijt om dien tijd te brengen. Die dat begrijpt en naar dat begrip doet, die is geestelijk vrij. En die eerst kan, met zijn individueele kracht, het best meehelpen, dat zijn klasse de nieuwe maatschappij bereikt.

De geest moet gerevolutioneerd worden. Het vooroordeel, de lafheid moeten worden uitgeroeid. Dit is het allerbelangrijkste, de geestelijke propaganda. Kennis, geestelijke macht is het allereerste, allernoodigste.

Alleen kennis geeft goede organisatie, goede vak-beweging, de juiste politiek, en daardoor verbeteringen in economischen en politieken zin.

Maar zoolang het kapitalisme bestaat, geen welvaart. Eerst het socialisme geeft welvaart.

Welnu, het socialisme wordt alleen bereikt, de zware strijd daarvoor kan alleen gestreden door geestelijk-machtigen, die zich geestelijk hebben bevrijd.

Zijn eigen geest eerst en dan de geesten der kameraden machtig te maken, dat is de groote, de eenige kracht van het individu, waardoor hij de toekomst snel brengt.

Probeer dat dan, arbeider-lezer. Haal uit de ontwikkeling der productiekrachten, die gij voor uw oogen, ja, in uwe handen hebt, wat er voor u te vinden is: de nieuwe waarheid, de socialistische wereld-beschouwing, en propageer ze.

